

***KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB OBCE LENDAK
NA ROKY 2024-2030***

Lendak, 2024

ÚVOD	3
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	5
1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov	6
1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu.....	12
2 ANALYTICKÁ ČASŤ	14
2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti	14
2.1.1 Demografia obce	14
2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci	18
2.2.1 Školstvo.....	18
2.2.2 Zdravotníctvo	18
2.2.3 Služby v obci.....	20
2.2.4 Spolková činnosť v obci.....	21
2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov	27
2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti	28
3 STRATEGICKÁ ČASŤ	32
Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb	32
3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb.....	32
3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb	38
3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb	39
ZÁVER	41
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	42

ÚVOD

Sociálne služby sú primárne ciele na podporu začleňovania ľudí do spoločnosti, zaistenie sociálnej súdržnosti a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti obyvateľov. Pre slovenskú ekonomiku sú v súčasnosti charakteristické najmä nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v domácom a komunitnom prostredí, potreba zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb, ako aj rozvoj ich kvality. Keďže zodpovednosť za túto oblasť je decentralizovaná, dostáva samospráva významné úlohy pri zabezpečovaní tejto oblasti.

Súčasná sociálna situácia niektorých skupín nie je vyhovujúca, v dôsledku čoho sa obec Lendak zamerala na spracovanie strategického rozvojového dokumentu, ktorý by určil smerovanie obce v tejto oblasti a zabezpečil dobre fungujúcu sociálnu sieť na území obce, z ktorej by profitovala nielen obec samotná, ale aj širšie okolie obce, regiónu. Povinnosť obce spracovať komunitný plán sociálnych služieb vyplýva zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov obce. Obec Lendak si uvedomuje významné postavenie sociálnej oblasti a chápe sociálne služby ako súčasť verejných politík, kde sa presadzuje predovšetkým ľudský rozmer a dôraz na potreby a preferencie ich prijímateľov. Spracovaním komunitného plánu sociálnych služieb dostanú občania, klienti sociálnych služieb, zástupcovia poskytovateľov sociálnych služieb a pracovníci obecného úradu použiteľný a kvalitný strategický dokument.

Aj v Lendak sa nachádzajú občania, ktorí sú v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, pričom majú právo si uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti, založený na nediskriminačnom princípe. V obci sa tiež nachádzajú znevýhodnené skupiny osôb, ktoré v porovnaní s majoritným obyvateľstvom nemajú rovnakú štartovaciu čiaru, pričom obec sa snaží tieto rozdiely poskytovaním sociálnych služieb eliminovať. Hlavným cieľom komunitného plánovania je vytvorenie kvalitných, dostupných a adresných sociálnych služieb, čo umožní efektívne zacieliť pozornosť na tie sociálne služby, ktoré obec Lendak potrebuje.

Obec Lendak sa usiluje o zabezpečenie dôstojného života pre všetkých obyvateľov

obce, s čím pomáha aj komunitné plánovanie. Obec sa rozhodla pre vypracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce pre obdobie rokov 2024-2030, ktorý preskúma potreby a požiadavky obyvateľov obce v tejto oblasti, zanalyzuje stav poskytovaných služieb v obci, prítomnosť znevýhodnených skupín a na základe toho stanoví ciele a priority, následne úlohy a opatrenia, s cieľom rozvoja sociálnych služieb na území obce, ktoré sa budú realizovať v nasledujúcich obdobiach. KPSS na roky 2024-2030 zohľadní národné priority sociálneho rozvoja z roku 2021.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby zahŕňajú rôzne činnosti, ktoré sú cielené na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorí si sami nevedia zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov za účelom, aby boli schopní viesť samostatný život a zachovali si určitý životný štandard. Sociálne služby sa zároveň usilujú o zníženie sociálnych problémov v spoločnosti ako dôsledku nerovností v príjmoch a postavení. Za najviac ohrozené skupiny obyvateľstva, ktoré využívajú sociálne služby sa radia najmä staršie osoby, rodiny s deťmi, osoby s telesným postihnutím, ako aj osoby, ktoré sa ocitli z rôznych príčin na okraji spoločnosti.

Vývoj a spôsoby poskytovania a financovania sociálnych služieb závisia od demografického, ekonomického a sociálneho vývoja daného územia, ako aj od najnovších trendov v sociálnej oblasti.

Sociálna služba je definovaná ako odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Nepriaznivá sociálna situácia podľa zákona o sociálnych službách je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „dôchodkový vek“),
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo ak sa stala obeťou správania sa iných fyzických osôb, alebo
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania.

Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby na účely tohto zákona je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Krízová sociálna situácia podľa tohto zákona je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím **zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o**

živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín:

1) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

- terénna sociálna služba krízovej intervencie
- nízkoprahové denné centrum,
- integračné centrum,
- komunitné centrum,
- nocľaháreň,
- útulok,
- domov na polceste,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- zariadenie núdzového bývania.

2) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- zariadenie dočasnej starostlivosti o deti,
- služba na podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života,
- zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
- služba včasnej intervencie.

3) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:

- zariadenia pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie,

denný stacionár),

- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnická služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok,
- posudková činnosť,
- zdravotná posudková činnosť,
- sociálna posudková činnosť,
- posudok o odkázanosti na sociálnu službu.

4) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:

-
- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 - krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

5) podporné služby, ktorými sú:

-
- odľahčovacia služba,
 - pomoc pri výbere opatrovníckych práv a povinností,
 - denné centrum,
 - podpora samostatného bývania,
 - jedáleň,
 - práčovňa,
 - stredisko osobnej hygieny.

Druhy sociálnych služieb možno účelne a vhodne spájať a je ich možné poskytovať ambulantnou, terénnou a pobytovou formou a to na určitý aj neurčitý čas.

Obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje:

a) sociálnu službu v zariadení, ktorým je

1. nízkoprahové denné centrum,
 2. zariadenie pre seniorov,
 3. zariadenie opatrovateľskej služby,
 4. denný stacionár,
- b) terénnu sociálnu službu krízovej intervencie,
 - c) nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu,
 - d) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
 - e) opatrovateľskú službu,
 - f) prepravnú službu.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami. Obec má podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len podľa zákona) podľa § 80 povinnosť vypracovať a schváliť **komunitný plán sociálnych služieb** na základe národných priorit rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

Obcou/mestom vypracovaný a schválený komunitný plán je nielen zákonom stanovená povinnosť, ale pomôže obci spoznať jej sociálnu situáciu, a tým lepšie zaviesť adekvátne

sociálne služby. Je to záväzný dokument, nie však nemenný. Jeho cieľom je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť, spolupatričnosť všetkých obyvateľov obce a zapájanie čo najširšieho spektra občanov do verejného života,
- plánovať sociálne smerovanie a uplatňovať sociálne služby tak, aby plnilo potreby všetkých sociálnych skupín v ich prirodzenom sociálnom prostredí,
- skvalitňovať už existujúce sociálne služby,
- predchádzať sociálnej izolácii či diskriminácii jednotlivcov, určitých sociálnych skupín,
- opätovne začleňovať do komunity tých, ktorí z nej boli vylúčení alebo sú sociálne ohrození (alebo predstavujú pre obyvateľov hrozbu, vyvolávajú strach, neistotu).

Zákon o sociálnych službách stanovuje pôsobnosť obce a stanovuje jej nasledujúce

kompetencie a úlohy vo vzťahu ku komunitnému plánu:

OBEC:

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o:
 - 1) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, v odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 - 2) zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 - 3) odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 - 4) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 - 1) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - 2) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,

- 3) opatrovateľskej služby,
 - 4) prepravnej služby,
 - 5) odľahčovacej služby,
 - 6) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
 - 7) terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa §12,
- h) uzatvára zmluvu:
- 1) o poskytovaní sociálnej služby,
 - 2) o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) iné činnosti - bod k) až v) podľa § 80.

Na úrovni obce Lendak je problematika sociálnych služieb legislatívne upravená formou všeobecne záväzného nariadenia. Konkrétne sa jedná o tieto VZN:

- VZN č. 1/2023 o určení výšky mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených s činnosťou škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Lendak,
- VZN č. 4/2023 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Lendak,
VZN č. 1/2012 o podmienkach poskytovania dotácií z prostriedkov obce Lendak,
- VZN obce Lendak č. 1/2019 o určení školského obvodu ZŠ ako organizačnej zložky SŠ, Školská 535/5, Lendak v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Lendak,
- VZN obce Lendak č. 2/2021 o určení spádovej materskej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Lendak pre deti s trvalým pobytom v Lendaku, v ktorej si plnia povinné predprimárne vzdelávanie.

Sociálna oblasť je však čiastočne začlenená aj do ďalších VZN obce, ktoré sa týkajú napríklad vyberaní daní, poplatkov za komunálne odpady, a pod.

1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu

Základnú právnu normu v oblasti poskytovania sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb.

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- ďalšie zákony, všeobecne záväzné nariadenia, interné predpisy sociálnych zariadení.

Pri spracovaní komunitného plánu je nutné rešpektovať a zohľadňovať viaceré stratégie a priority, ktoré sú definované v lokálnych, regionálnych, národných a európskych strategických dokumentoch. Konkrétne sa jedná o nasledujúce dokumenty:

a) miestne dokumenty

- Program rozvoja obce,
- Všeobecne záväzné nariadenia obce,

b) regionálne dokumenty

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2021-2030,
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020 - 2025,

c) národné dokumenty

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030,
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030,
- Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky voči mládeži v Slovenskej republike.

MPSVR SR v marci 2021 schválilo **Národné priority rozvoja sociálnych služieb** ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom s cieľom cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v SR, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Dokument definuje nasledujúce národné priority:

- 1. Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,*
- 2. Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,*
- 3. Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,*
- 4. Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.*

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti

Základnou úlohou obce a mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Obec Lendak sa v rámci spracovania rozvojových a strategických dokumentov snaží práve o dosiahnutie tohto cieľa.

Obec Lendak sa rozprestiera v severozápadnej časti Popradskej kotliny, v regióne Spiš. Katastrálne územie obce Lendak susedí s katastrálnymi územiami obcí Ždiar a Výborná a miest Vysoké Tatry a Spišská Belá. Centrum obce leží na

súradnici 49°14'16" severnej zemepisnej šírky (N) a 20°21'08" východnej zemepisnej dĺžky (E). Celková rozloha obce predstavuje spolu 1966 hektárov. K 31.12.2023 obec evidovala 5567 obyvateľov. Hustota obyvateľov obce je v súčasnosti viac ako 283,16 obyvateľov/km², čo je hlboko pod priemerom okresu, ako aj pod priemerom kraja. Z pohľadu národnostného zloženia sa obyvatelia väčšinou hlásia k slovenskej národnosti.

V rámci územného členenia Slovenskej republiky sa obec Lendak zaraďuje do Prešovského samosprávneho kraja, do okresu Kežmarok.

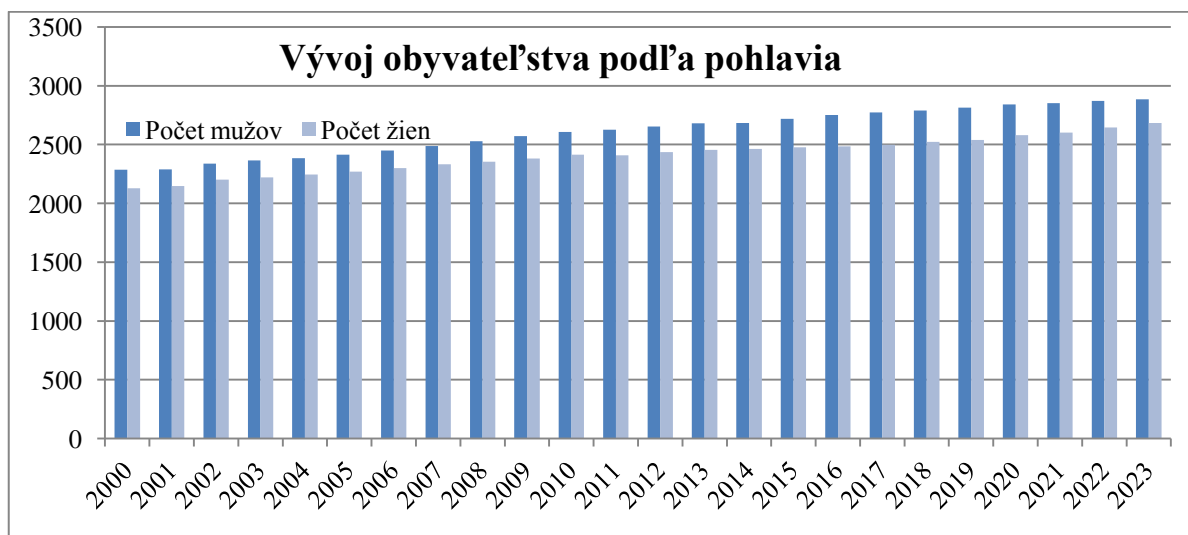
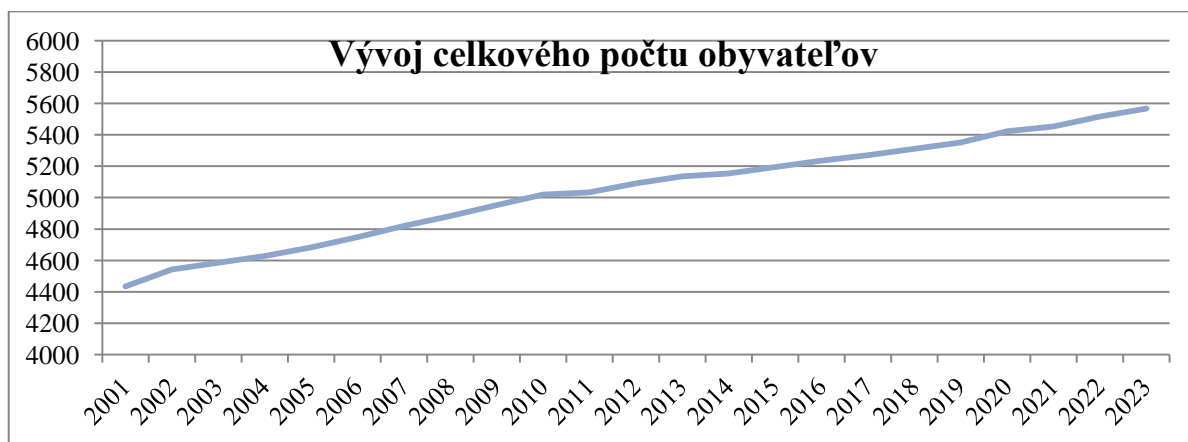
2.1.1 Demografia obce

Obec vznikla začiatkom 13. storočia. Je písomne doložená z roku 1288 pod názvom Landok. Do roku 1960 obec patrila pod okres Kežmarok, kraj Prešov, následne sa obec zaradila pod okres Poprad, Východoslovenský kraj. V roku 1996 na základe územného a správneho usporiadania sa obec začlenila pod okres Kežmarok. Dodnes sa tu zachovalo tradičné hospodárenie na pôde, ktorým sa v súčasnej dobe zaoberá prevažne generácia súkromne hospodáriacich roľníkov, pre vlastnú spotrebu a potrebu hospodárskych zvierat

Aktuálny vývoj v demografickej oblasti je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených alebo mechanických. Na základe celkového vývoja obyvateľov v posledných dvoch desaťročiach si možno všimnúť postupný nárast v celkovom počte obyvateľstva.

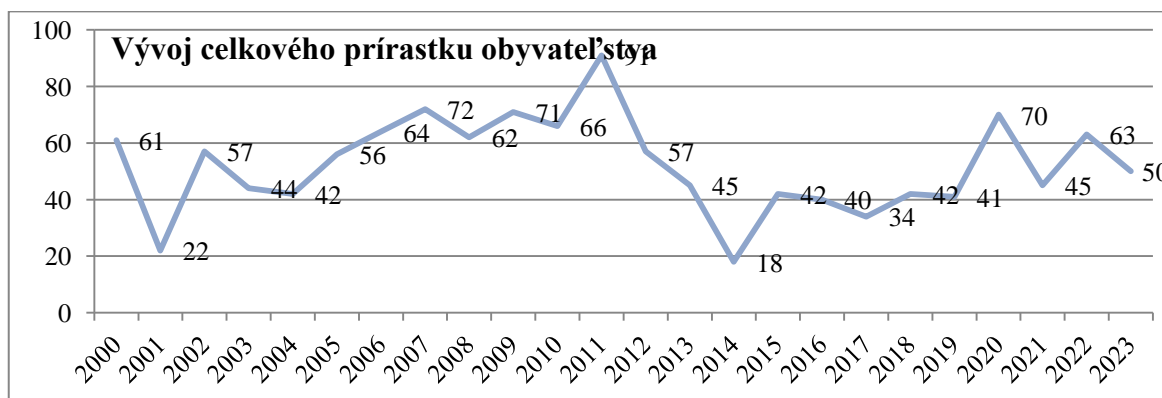
Kým v roku 2000 obec evidovala 4413 obyvateľov, v roku 2023 bolo zaznamenaných 5567 osôb. Maximálny počet obyvateľov obec evidovala práve v roku 2023, najnižší počet obyvateľov bolo na trvalý pobyt prihlásených na začiatku sledovaného obdobia.

Z pohľadu zastúpení jednotlivých pohlaví v obci Lendak v celom sledovanom období dominujú muži. Najvýraznejší rozdiel v porovnaní mužov a žien je dokumentovaný v roku 2017, kedy počet mužov o 275 prevyšoval počet žien. Naopak, najnižší rozdiel medzi pohlaviami obec zaznamenala v roku 2002, kedy v obci žilo 2339 mužov a 2203 žien.

	2000	2003	2006	2009	2012	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet narodených	97	91	92	108	89	81	80	76	95	82	101	78
Počet zomretých	22	27	30	26	24	24	34	30	27	36	31	28
Počet prisťahovaných	16	14	21	14	22	19	35	42	34	48	26	38
Počet vysťahovaných	29	34	17	25	29	42	38	47	32	49	33	38

Na základe vybraných ukazovateľov a vývoja demografickej situácii v obci možno konštatovať, že v obci je dokumentovaná narastajúca úroveň celkového počtu obyvateľstva, ktorá je jednak dôsledkom pozitívneho prirodzeného prírastku v obci, kedy sa rodí viac detí v porovnaní s celkovým počtom úmrtí, jednak dôsledkom pozitívneho migračného salda, kedy počty prisťahovaných obyvateľov do obce sú vyššie ako počty vystáňovaných z obce. Celkový prírastok je v celom sledovanom období rokov 2000-2023 pozitívny, dosahujúci hodnotu 1172.

Štruktúra obyvateľstva

- Podľa posledného sčítania (SODB) z roku 2021 v obci Lendak výrazne dominuje slovenská národnosť, 99,26%, teda môžeme hovoriť o homogenite obce v rámci národnostného zloženia. K českej národnosti sa prihlásili 5 obyvatelia, k maďarskej národnosti 1 obyvateľ, k ukrajinskej 1 obyvateľ, rovnako ako k nemeckej a 5 občania k poľskej národnosti. 4 občania sa hlásia k ostatným národnostiam. Pri 23 obyvateľoch národnosť zistená nebola.
- Obec Lendak sa väčšinou hlási k rímskokatolíckej cirkvi, 97,15 % obyvateľov (SODB 2021). Ostatné náboženstvá majú iba veľmi malé percento zastúpenia (gréckokatolícka cirkev, evanjelická cirkev augsburského vyznania, pravoslávna cirkev, reformovaná kresťanská cirkev, náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia). Bez vyznania je v obci 68 občanov. Vierovyznanie sa nepodarilo zistiť u viac ako 0,48% populácie obce.
- Štatistiky z roku 2021 (SODB 2021) poukazujú na fakt, že najviac populácie v obci má dosiahnuté stredné odborné vzdelanie učňovské (bez maturity), ktoré dosiahlo 26,44% obyvateľov. Druhou najviac zastúpenou kategóriou v poradí sú obyvatelia s

dosiahnutým základným vzdelaním, a to 25,42% obyvateľstva. Treťou najviac zastúpenou skupinou obyvateľov je obyvateľstvo s úplným stredoškolským vzdelaním, 18,64% obyvateľov. Vysokoškolské vzdelanie dosiahlo 6,77% obyvateľstva.

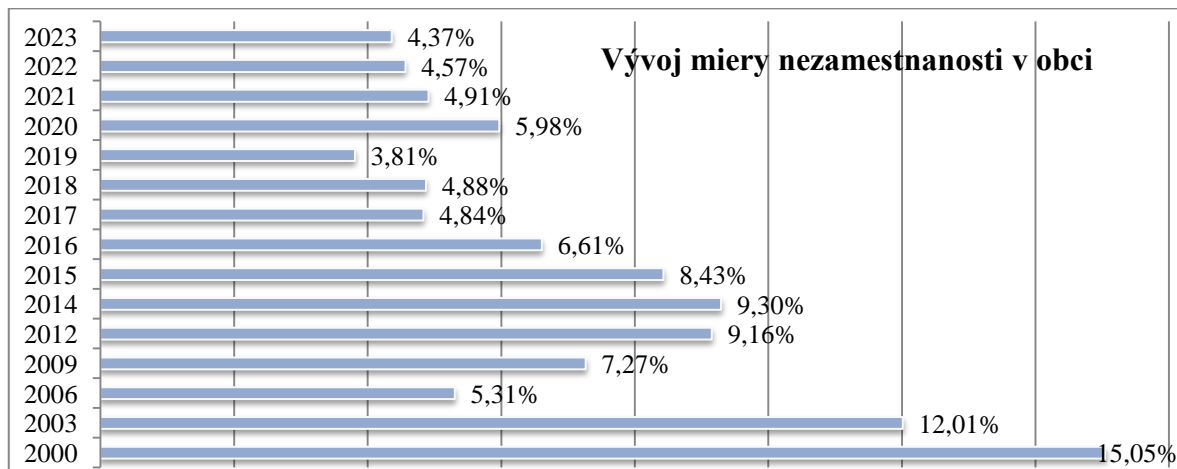
- Veková štruktúra obyvateľstva poukazuje na mierne starnutie obyvateľstva, čo dokumentuje najmä znižujúci sa podiel osôb v rámci predproduktívneho veku, ako aj nárast indexu starnutia populácie a zvyšovanie sa priemerného veku obyvateľov obce. Oba ukazovatele sú však hlboko pod priemerom Slovenskej republiky. Priemerný vek v obci Lendak od roku 2000 narástol o 3,77 roka. Priemerný vek v rámci SR bol v roku 2023 41,91 roka, pričom však vyšší priemerný vek zaznamenali mestá. Na vidieku bol priemerný vek nižší. V roku 2023 bol index starnutia v rámci celej SR 114,76%, pričom index starnutia v obci Lendak bol 32,45 %, čo je výrazne pod priemerom Slovenskej republiky. V kontexte zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce je potrebné sústrediť sa naďalej na podporu mladých rodín a ich zotrvanie v obci, čím by sa udržala veková skladba obyvateľstva v rámci budúcich období.

Podiel osôb (%)	1996	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023
predproduktívny vek	36,31	33,97	30,36	27,6	26,22	25,96	25,8	25,75	25,32	25,34	24,93
produktívny vek	58,69	60,93	64,52	66,91	67,58	67,41	67,36	67,12	67,66	67,59	67,72
poproduktívny vek	5	5,1	5,12	5,5	6,2	6,63	6,84	7,14	7,02	7,07	7,35

Priemerný vek obyvateľstva										
	1996	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023
Lendak	25,7	26,59	27,96	29,07	30,4	31,2	31,5	31,74	31,98	32,15
SR	48,7	44,2	39,54	38,23	42,41	46,59	47,95	49,2	41,39	41,62
Index starnutia										
Lendak	13,77	15,01	16,88	19,93	23,64	25,53	26,5	27,72	27,73	27,9
SR	51,22	59,78	70,74	81,01	94,22	101,9	104,8	107,34	108,27	110,95

2.1.2 Nezamestnanosť

Z pohľadu celkovej nezamestnanosti v obci možno pozorovať, že nezamestnanosť sa v obci postupne znižovala, pričom výraznejšie sa znížila najmä v posledných rokoch v porovnaní s predchádzajúcim sledovaným obdobím. Najnižšiu mieru nezamestnanosti obec zaznamenala v roku 2019, kedy bolo bez práce 204 občanov. Najvyšší počet nezamestnaných obec evidovala na začiatku sledovaného obdobia, v roku 2000, kedy bolo v obci celkovo nezamestnaných 664 obyvateľov.

2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci

2.2.1 Školstvo

V obci sa nachádzala základná škola s právnou subjektivitou, materská škola s právnou subjektivitou, základná umelecká škola s právnou subjektivitou, ktorých zriaďovateľom bola obec Lendak. V roku 2012 sa z týchto škôl vytvoril jeden komplex: **Spojená škola Lendak s organizačnými zložkami - základnou školou, základnou umeleckou školou a materskou školou. Súčasťami spojenej školy sa stali školský klub detí, centrum voľného času a školská jedáleň.**

Základná škola poskytuje vzdelanie žiakom 1.-9. ročníka. Škola patrí medzi najväčšie základné školy v regióne (z pohľadu počtu žiakov). V školskom roku 2023/2024 školu navštevuje 881 žiakov. Na I. stupni (ročníky 1.-4.) je 15 tried, na II. stupni (ročníky 5.-9.) je 21 tried. V ZŠ sa nachádza aj jedna špeciálna trieda pre deti s mentálnym postihom, ktorú momentálne navštevujú štyri žiačky. Takmer všetci žiaci základnej školy pochádzajú z

obce Lendak, zopár žiakov dochádza z Výbornej, Tatranskej Kotliny, Slovenskej Vsi, Vojnian a Spišskej Belej. Zastúpené sú všetky sociálne skupiny a dosahujú väčšinou dobré až veľmi dobré výsledky v prospechu. Dochádzka do školy je dobrá. Väčšina žiakov po ukončení povinnej školskej dochádzky odchádza na SOŠ s maturitou (75 %). Škola pozostáva z tzv. starej budovy (rok prevádzky 1960), novej budovy (od r. 1987) a telocvične (od roku 2005). Jednotlivé časti sú vzájomne pospájané. Každá trieda má svoju kmeňovú triedu, kde prebieha väčšia časť výchovno-vzdelávacieho procesu. Triedy sú vybavené moderným školským nábytkom a prešli komplexnou rekonštrukciou. Súčasťou základnej školy je veľké futbalové ihrisko lemované tartanovou atletickou dráhou. Areál školy dopĺňa multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom, pieskové doskočisko a pred hlavným priechodom budovy školy parkovisko, detské ihrisko s rôznymi preliezkami, hojdačkami i okrasný trávnatý park na detské hry, tvorivé vyučovanie či oddych.

V základnej škole, okrem vedenia školy, v školskom roku 2023/24 pracuje 60 pedagógov, 10 pedagogických asistentov, 4 vychovávateľky v ŠKD, školský špeciálny pedagóg, školských psychológ i školský zdravotnícky pracovník.

Materská škola je v prevádzke od roku 2011 ako šesťtriedna. Na základe zvýšeného záujmu rodičov o umiestnenie dieťaťa v materskej škole boli v roku 2015 pristavené a sprevádzkované ďalšie tri triedy. Od 1.1.2012 je Materská škola organizačnou zložkou Spojenej školy Lendak. Materská škola zabezpečuje celodennú výchovno-vzdelávaciu činnosť pre deti vo veku spravidla od 3 do 6 rokov, deťom s odloženou povinnou školskou (veková skupina 6-7 ročných detí) a pri dostatočnej kapacitnej rezerve aj deťom od 2,5 do 3 rokov. Umožňuje voľné hry detí, oddych, osobnú hygienu s otužovaním, telesné cvičenia, čím je zabezpečená funkčná nadväznosť jednotlivých priestorov a ich samostatná prevádzka bez vzájomného rušenia. V školskom roku 2022/2023 navštevuje MŠ 222 detí, z ktorých 90 detí absolvuje predprimárne vzdelávanie. V MŠ pracuje 19 učiteliek, jedna pedagogická asistentka, pomocná vychovávateľka i školská psychologička na polovičný úväzok.

Základná umelecká škola organizuje vyučovanie v troch odboroch – individuálny odbor: hudobný – hra na klavír, keyboard, husle, flauta, gitara, akordeón, spev a komorná hra, skupinový odbor: výtvarný a tanečný odbor. V školskom roku 2023/2024 ZUŠ navštevuje 302 detí v individuálnom odbore a 432 detí v skupinovom odbore. Venuje sa im 26 pedagógov. ZUŠ sídli v pôvodnej budove, v ktorej prebehla v rokoch 2021 – 2022 úplná

rekonštrukcia a nadstavba. Výhodou je, že sa nachádza v tesnej blízkosti základnej a materskej školy.

Centrum voľného času Lendak sa zameriava predovšetkým na športové krúžky ako napr. futbal, basketbal, volejbal, bedminton, florbal a fitness. Výsledkom tohto zamerania je prepojenie so školskými súťažami, v ktorých je Spojená škola Lendak šiestykrát po sebe najšportovejšou školou v okrese. V školskom roku 2023/2024 ponúka CVČ žiakom aj spoločenské, prírodné, informačné kultúrne a estetické krúžky ako napr. Malá škola varenia, Varím čo ma baví, Malý krajčírnik, Hravé stretnutie s Bibliou, Maliarikovo, Digitálny svet, Goralské slniečka a DFS Sloneckô. Okrem tejto priamej činnosti organizuje CVČ aj príležitostné aktivity, ktoré sa týkajú spoločenského, kultúrneho a športového života. CVČ ponúka žiakom v popoludňajších hodinách zmysluplné využitie svojho voľného času, kde sa žiaci môžu športovo, kultúrne ale najmä spoločensky vyžiť a tým pádom utužiť medziľudské vzťahy. V neposlednom rade tieto krúžky a aktivity v CVČ pomáhajú žiakom ďalej rozvíjať nielen svoje vedomosti, zručnosti, ale taktiež u žiaka podporujú jeho sebavedomie a zdravý rozvoj detskej osobnosti.

2.2.2 Zdravotníctvo

V obci Lendak sú v rámci zdravotníckych služieb poskytované služby všeobecného lekára pre dospelých, gynekológa, detského a dvoch zubných lekárov. Budova, v ktorej sú poskytované zdravotnícke služby nie je vyhovujúca z technickej, záchranej, bezbariérovej a hygienickej stránky. Taktiež sa v obci nachádza lekárň. Ostatné služby v oblasti zdravotníctva obyvatelia využívajú v okolitých sídlach a mestách.

2.2.3 Služby v obci

V rámci verejnej vybavenosti obce je pre obyvateľov k dispozícii niekoľko zariadení a priestorov na aktívne trávenie voľného času. Pre prehľadnosť sú rozdelené podľa konkrétnych oblastí:

- **KULTÚRA** - Priestory pre kultúrne podujatia v obci sú tvorené bývalým kinom Goral, kultúrnym domom, obecnou knižnicou. Kino bolo čiastočne zrekonštruované (strecha, zateplenie fasády, skladové priestory, WC, dvere, okná, opona). V obci sa pravidelne koná viacero kultúrnych podujatí (karneval svätých, deň matiek, deň detí, duatlon, športová olympiáda, ľyndacko važeska, furmanské preteky, Mikuláš,

Mikulášske posedenie pre ĽZP, premietanie rozprávok – od roku 2023). Hlavným podujatím organizovaným obcou je Juliáles. Uskutočňuje sa každoročne 3. júlovú nedeľu v priestore verejného priestranstva v lokalite Dvor. V obci sa tiež nachádza knižnica. V roku 2020 bola premiestnená zo ZUŠ do priestorov OcÚ Lendak, kde získala aj nový vizuál. Knižnica pravidelne žiada o dotáciu z Fondu na podporu umenia a viackrát bola úspešným žiadateľom, vďaka čomu mohla zakúpiť rôzne knižné tituly.

- **ŠPORT** - v obci Lendak majú obyvatelia na výber z viacerých druhov športov, v rámci jednotlivých spolkov a združení. V rámci voľnočasovej infraštruktúry je na území obce dostupný Fit park, workoutové ihrisko s detským ihriskom, detské ihrisko v areáli školy, tartanová dráha a ihrisko s umelým trávnikom v areáli školy, obecné futbalové ihrisko, 3 altánky k katastri obce. Vybavenie detských ihrísk v obci je nedostatočné, je potrebné vybudovanie nového detského ihriska, ktoré by spĺňalo požiadavky rodičov a detí, resp. potreba výstavby nového multifunkčného ihriska spolu s detským ihriskom, ktoré by prispelo k celoročnému využívaniu.

Z pohľadu ďalšej verejnej vybavenosti sa v obci ďalej nachádza viacero súkromných prevádzok a služieb - kaviareň a cukráreň, cukráreň, pizzerie, pohostinstvá/bary, ubytovacie zariadenia, pneuservis, kaderníctva, kozmetiky, krajčírstva, železiarstva, drogérie/papiernictva, čerpacia stanica, fitness centrum, predajne odevov a obuvi, kvetinárstva, predajňa elektrospotrebičov, viacero predajní potravín.

Ostatné služby využívajú obyvatelia v okolitých obciach a okresnom meste, keďže priamo v obci poskytované nie sú.

2.2.4 Spolková činnosť v obci

V obci Lendak je aktívnych viacero spolkov a združení:

- Detský divadelný súbor Gašparko
- Detský folklórny súbor Kicorka,
- eRko Lendak - hnutie kresťanských spoločenstiev detí,
- združenie Mariánskej mládeže,
- Skauti,

- folklórna skupina Kicora,
- folklórny krúžok v MŠ,
- Goroli - mužská spevácka skupina,
- MK Slovenského orla,
- Sánkarsky klub Lendak,
- Futbalový klub Lendak,
- Šachový klub Lendak,
- Poľovnícke združenie,
- Dobrovoľný hasičský zbor.

2.2.5 Znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale predovšetkým skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa skupín dotýkajú. Znevýhodnené skupiny sú definované spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, teda od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Keďže starnutie obyvateľstva nie je možné zastaviť, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť práve tejto oblasti a plánovať sociálne služby v kontexte tohto indikátora.

Obec Lendak definovala na svojom území tieto sociálne znevýhodnené skupiny:

- a) starší občania - seniori,
- b) nezamestnaní a zamestnaní s nízkym vzdelaním,
- c) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia,
- d) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Pre znevýhodnené skupiny a sociálne odkázaných občanov je dôležité, či je služba poskytovaná bezplatne, alebo je potrebné za službu platiť. Za väčšinu služieb je nutné platiť, avšak časť nákladov berie na seba obec. Obec Lendak v rámci existujúcich kompetencií v oblasti sociálnej politiky zabezpečuje viaceré úlohy:

- ✓ **dotácia na stravu** od ÚPSVaR
- ✓ **opatrovateľská služba v domácom prostredí** prostredníctvom Spišskej katolíckej charity,
- ✓ **finančná podpora denného stacionára** v obci (stacionár prevádzkuje Spišská

katolícka charita),

- ✓ **školský podporný tím – psychológ, logopéd, špeciálny pedagóg** (projekt: Pomáhajúce profesie 3),
- ✓ **asistenti učiteľa ZŠ** (momentálne 10),
- ✓ **asistent učiteľa MŠ** (hradený z rozpočtu obce),
- ✓ **pomocný vychovávateľ v MŠ** (hradený zo ŠR),
- ✓ **zdravotnícky pracovník v ZŠ** (hradený zo ŠR),
- ✓ **debarierizácia verejných priestorov** (výťah v ZŠ, ZUŠ, čiastočne chodníky),
- ✓ projekt Podpora udržania pracovných návykov (10 občanov),
- ✓ organizácia menších obecných služieb v spolupráci s ÚPSVaR (7 občanov),
- ✓ príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby v zariadení pre seniorov poskytovanej neverejným poskytovateľom (v roku 2023 – 2 občania),
- ✓ spoločenské podujatia: Mikuláš pre ŤZP, deň seniorov,
- ✓ vecné dary pre seniorov (nad 70 rokov) a ŤZP občanov na Vianoce,
- ✓ **podpora spolkovvej činnosti** na území obce (finančné príspevky)
- ✓ **prevencia kriminality** – kamerový systém,
- ✓ **spolupráca s ÚPSVaR vo veciach starostlivosti o nepľnoleté deti žijúce v dysfunkčnom rodinnom prostredí,**
- ✓ **poradenské činnosť v sociálnej oblasti** (pracovníčka sociálnych vecí na čiastočný úväzok).

Starší občania

Starší občania sú pre potreby komunitného plánu dôležitou skupinou, ktorá si z demografického hľadiska vyžaduje najväčšiu pozornosť zo strany poskytovateľa sociálnej služby. Sociálne služby sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity. Pre túto skupinu sú typické tieto prejavy:

- predlžovanie individuálneho, ako aj priemerného veku,
- nárast chorobnosti a závislosti na sociálnej pomoci,
- zvýšené riziko straty partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny,
- pretrvávajúci potenciál jednotlivcov pre vlastný prospech, ako aj pre prospech

komunity.

V rámci tejto skupiny obyvateľov je v obci Lendak pozorovateľná mierne stúpajúca tendencia osôb v tejto skupine. Zároveň dochádza aj k poklesu osôb v skupine predproduktívneho veku.

Obec Lendak v súčasnosti zabezpečuje opatrovateľskú službu v domácom prostredí prostredníctvom Spišskej katolíckej charity, ktorá má písomne uzatvorenú dohodu s obcou. Organizácia zabezpečuje pomoc pri rozvoji a udržiavaní schopností bežných úkonov starostlivosti o vlastnú osobu, osobnú hygienu, stravovanie a chod domácnosti, výchovné, vzdelávacie a aktivizačné činnosti, sprostredkovanie kontaktu s okolím a ďalšie. Toto užívateľom umožňuje necítiť sa osamotene a zmysluplne prežívať každý deň.

Nezamestnaní občania a zamestnaní s nízkym vzdelaním

Občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie viac ako 12 mesiacov je chápaný ako znevýhodnená osoba na trhu práce, čo je predovšetkým spôsobené hrozbou poklesu pracovných návykov u tejto osoby. Obec Lendak v spolupráci s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny zabezpečuje začlenenie dlhodobo nezamestnaných občanov do spoločnosti, čím sa snaží podporiť udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa, alebo ktoré prišli o prácu kvôli nedostatočnému vzdelaniu. Obec bola v minulom období zapojená do národného projektu Cesta na trh práce a tiež Absolventská prax. V súčasnosti organizuje menšie obecné služby a realizuje projekt Podpora udržania pracovných návykov.

Vzhľadom na nízku nezamestnanosť v obci a dostatku pracovných príležitostí v blízkom okolí, nie je nevyhnutná sústavná účasť obce pri zamestnávaní dlhodobo nezamestnaných občanov.

Obec si však uvedomuje potrebu práce s dlhodobo nezamestnanými občanmi s cieľom integrácie nezamestnaných občanov, príp. znevýhodnených skupín na trhu práce, prostredníctvom udržiavania pracovných návykov u týchto občanov. Najmä dlhodobo nezamestnaní občania, navyknutí na pravidelný príjem sociálnych dávok, upadajú častokrát do pasivity a rezignácie. Tieto dávky v mnohých prípadoch vplývajú na občanov skôr demotivačne, keďže poberatelia týchto dávok sa nesnažia zmeniť svoju sociálnu a životnú situáciu. Práce realizované takto zamestnanými občanmi majú pozitívny dopad aj na

samotnú obec. Jedná sa primárne o tieto prínosy:

- zlepšenie ekonomických podmienok, sociálnych i kultúrnych podmienok v obci,
- tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov obce,
- podpora vzdelávania a získavania skúseností v obci,
- rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt,
- rozvoj a podpora komunitnej činnosti v obci.

Deti, mládež, mladé rodiny a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Jedná sa o cieľovú skupinu, kde príjemcami sociálnych služieb sú predovšetkým:

- jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, pre ktoré je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie.
- deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávané deti a mládež zo strany rodičov – nedostatočná úroveň záujmu a starostlivosti o výchovu, zabezpečovanie základných životných potrieb a pod.), deti zo sociálne slabších rodín, deti ohrozené syndrómom CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané deti), deti a mládež s poruchami správania a s tendenciami k asociálnemu správaniu, deti s problémom záškoláctva, „mladí dospelí“ po ukončení ústavnej starostlivosti.

Zistenie presnej početnosti cieľovej skupiny nie je možné, nakoľko sa štatisticky nesleduje.

V komplexe skupiny detí a mládeže je potrebné zdôrazniť možnosti voľnočasových aktivít a vybudovanú sociálnu infraštruktúru v obci práve pre túto skupinu.

Na území obce sú pre deti k dispozícii v rámci voľnočasových možností Fit park, workoutové ihrisko s detským ihriskom, detské ihrisko v areáli školy, tartanová dráha a ihrisko s umelým trávnikom v areáli školy, obecné futbalové ihrisko, 3 altánky k katastri obce.

Mladí ľudia patria vo všeobecnosti medzi rizikové sociálne skupiny, pričom ich postavenie je podmienené najmä nedostatkom praktických skúseností, chýbajúcimi zručnosťami, ohrozením nezamestnanosti a horšou finančnou situáciou. Pre túto skupinu

osôb sú charakteristické najmä predlžujúce sa obdobie prechodu zo školského systému na trh práce, ktoré je spojené s absenciou príjmov a sociálnych dávok, riziko sociálnej izolácie, marginalizácie a chudoby mladých ľudí s nízkym vzdelaním, závislosťou od rodiny a vyššou mierou nezamestnanosti v porovnaní s inými skupinami na trhu práce.

Pre mladé rodiny je charakteristický nízky príjem domácnosti, keďže sa jedná o mladých ľudí s horšími šancami a príležitosťami na trhu práce, príp. o rodiny, kde je jedna osoba na materskej/rodičovskej dovolenke, alebo na úrade práce. Táto skupina nedisponuje dostatkom finančných prostriedkov na kúpu bytu, príp. splácanie úveru, preto sú tieto domácnosti odkázané na podporu verejného sektora.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Keďže sa jedná o najrôznorodjšiu skupinu znevýhodnených osôb, jej potreby, prístupy k nej, ako aj formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto skupine vyžadujú individuálne riešenia. Do skupiny občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami obec Lendak zaraďuje týchto občanov:

- zdravotne postihnutí občania,
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
- občania spoločensky neprispôsobiví,
- občania s obmedzenými schopnosťami sa spoločensky začleniť (ZŤP, mentálne a zmyslovo postihnutí),
- závislí občania,

Vzhľadom k rôznorodosti ostatných skupín a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť.

Obec individuálne rieši osoby, ktoré sa ocitnú v krízových sociálnych situáciách, najmä prostredníctvom individuálnych mimoriadnych príspevkov, jednorazových príspevkov v hmotnej núdzi, poskytovaním poradenstva a pod.

V rámci tejto skupiny osôb je potrebné zaistiť priebežnú terénnu sociálnu prácu, pomoc k svojpomoci podporou programov a projektov zameraných na sociálnu inklúziu alebo využívaním rôznych foriem zamestnávania tejto cieľovej skupiny.

2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov

Obec Lendak, vzhľadom k demografickému vývoju, v budúcich obdobiach neuvažuje s nárastom obyvateľstva v skupine predproduktívneho a produktívneho veku, skôr naopak, zvažuje pokles podielu týchto skupín na celkovom počte obyvateľstva a postupné zvyšovanie priemerného veku a starnutie populácie, čo je v súčasnosti celoslovenským trendom. V dôsledku toho sa požiadavky na sociálne služby budú zvyšovať a je potrebné zahrnúť tieto skutočnosti aj do finančného plánovania obce.

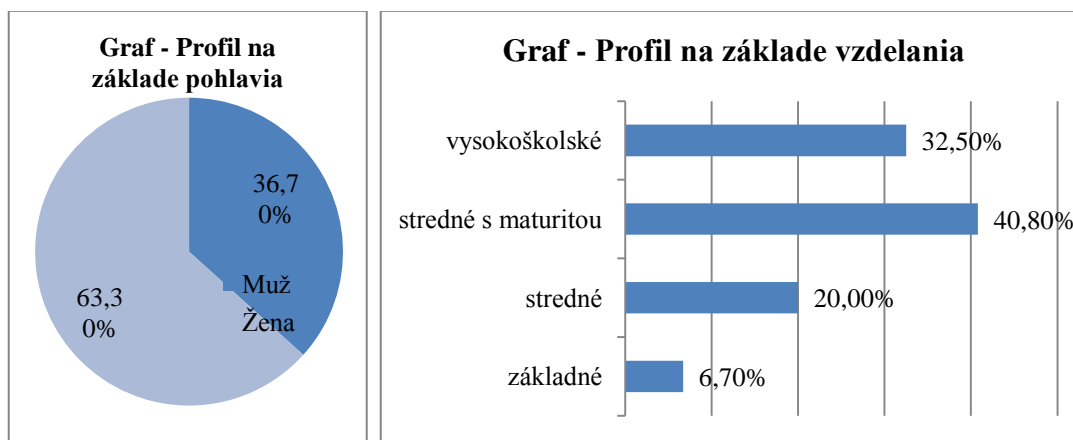
Keďže požiadavky na poskytovanie sociálnych služieb budú rásť, s ohľadom na budúce potreby obyvateľov obce by bolo vhodné orientovať sa na:

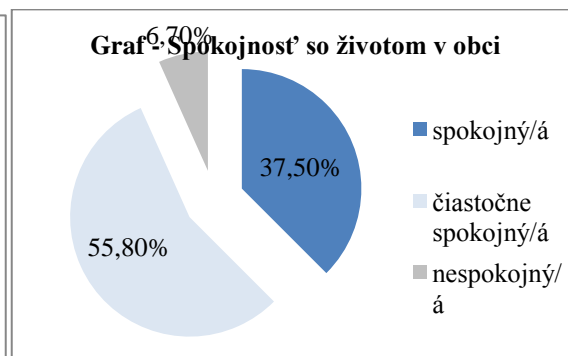
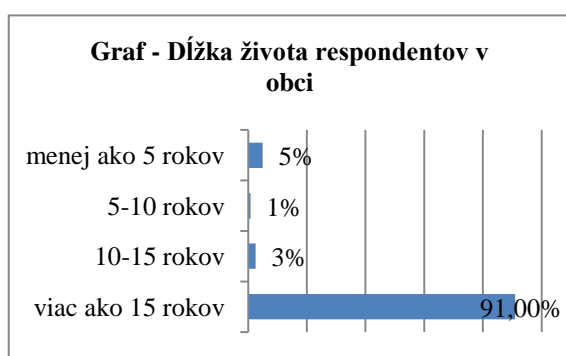
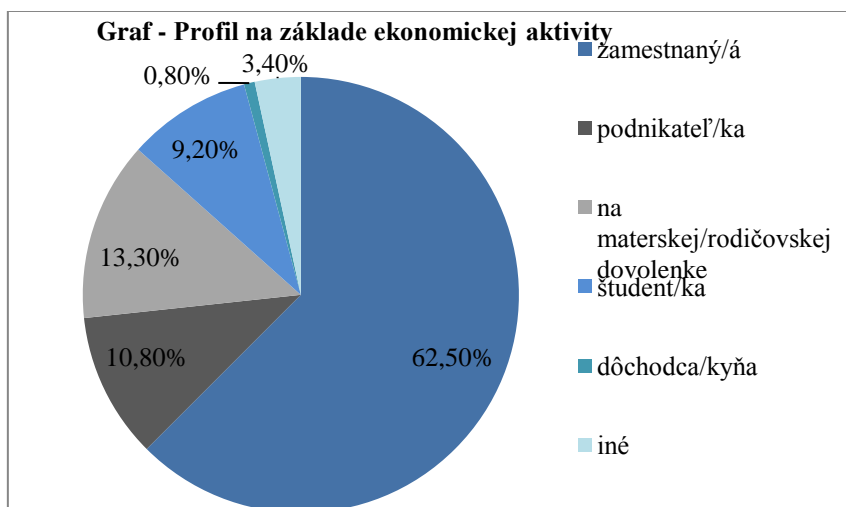
- rozširovanie foriem poskytovaných sociálnych služieb na území obce podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľstva,
- rozširovanie možností aktívneho trávenia voľného času v obci pre všetky vekové skupiny obyvateľstva,
- rozširovanie relaxačných a oddychových zón v obci.

Práve orientácia na tieto kľúčové disparity pomôže posilniť sociálnu a ekonomickú stabilitu obce Lendak.

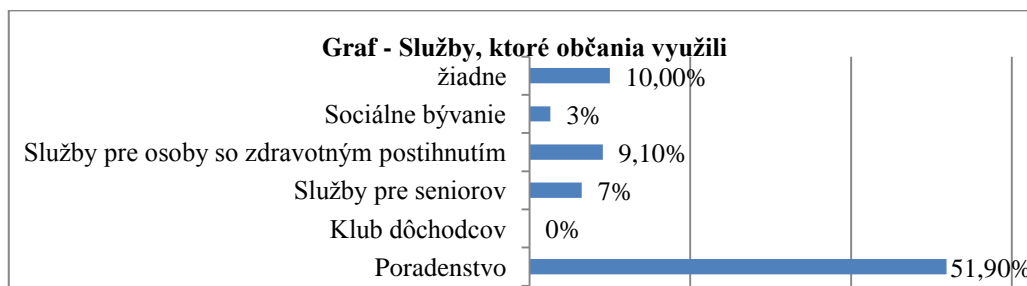
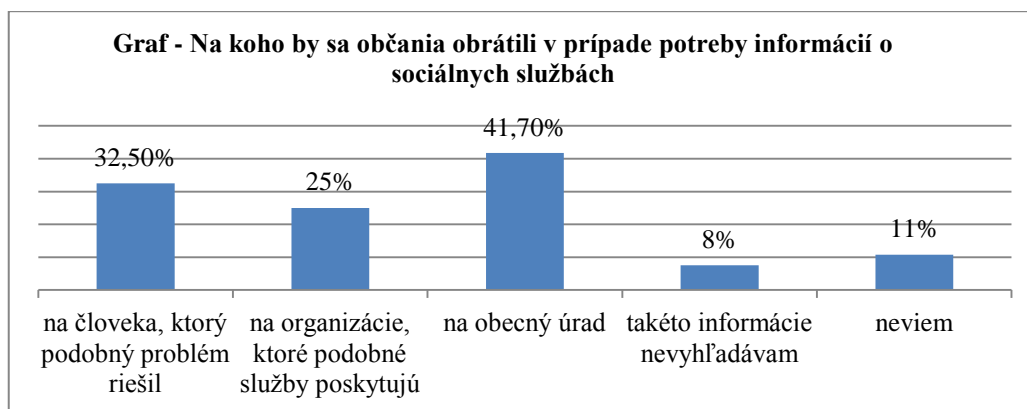
Obec Lendak realizovala počas spracovania dokumentu dotazníkový prieskum obyvateľstva, s cieľom zistenia názorov a postojov k sociálnej oblasti, k zisteniu názoru na potrebné opatrenia, ktoré by občania odporúčali obci v rámci sociálnej oblasti realizovať. Dotazníka sa zúčastnilo 120 respondentov. Výsledky sú nasledovné:

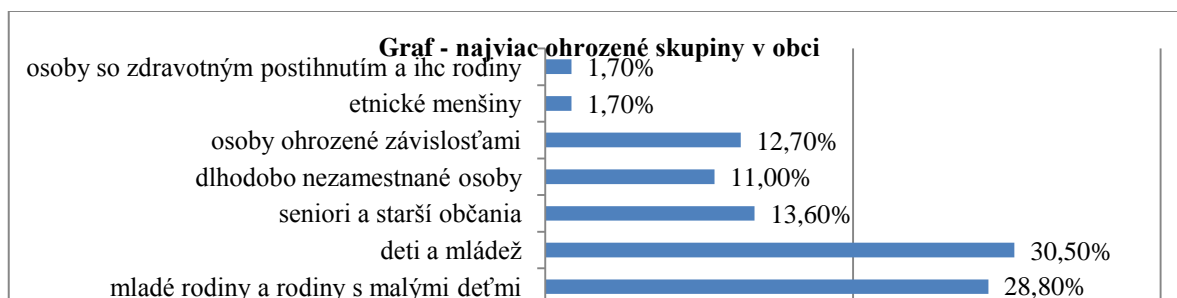
Charakteristika respondenta

Vnímanie sociálnej oblasti

Hlavné zameranie obce v budúcom období - sociálne projekty
Služby pre mládež a deti
Starostlivosť o starých ľudí a ŤZP občanov
Zlepšenie bezpečnosti v obci
Nájomné a sociálne bývanie
Sociálny podnik
Podpora zamestnávania dlhodobo nezamestnaných
Domov seniorov
Pomoc chorým
Vybudovanie komunitného centra
Sociálne služby pre všetky skupiny občanov
Prevenca šikany
Riešenie voľnočasových aktivít na území obce
Služby pre ŤZP deti
Vybudovanie kultúrneho a zdravotného strediska
Detské jasle

2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti

SWOT analýza (Strong points, Weak points, Opportunities, Threats) kompletizuje a zoraďuje vnútorné silné a slabé stránky, vonkajšie príležitosti a ohrozenia podľa dôležitosti. SWOT analýza je východiskom pre formulovanie stratégie, ktorá vznikne ako súlad medzi vnútornými vlastnosťami a vonkajším prostredím. Ide najmä o vzájomné porovnanie vnútorných silných a slabých stránok obce a možností a ohrození, ktoré pôsobia na ďalší rozvoj územia z vonkajšieho prostredia.

SILNÉ STRÁNKY

- + pozitívny demografický vývoj,
- + mladé rodiny zostávajúce bývať v obci,

- + geografická poloha obce,
- + príprava KPSS,
- + dobrý štandard bývania,
- + existencia materskej, základnej školy, školskej jedálne, základnej umeleckej školy, centra voľného času, školského klubu detí,
- + aktivita spolkov a záujmových združení v obci,
- + živý folklór a pretrvávajúce tradície na území obce,
- + informovanie o dianí v obci,
- + susedská a neformálna pomoc občanom,
- + dostatok pracovných príležitostí v okolí obce,
- + vybudovaná technická infraštruktúra v obci,
- + individuálny prístup samosprávy k riešeniu problémov znevýhodnených osôb,
- + skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb,
- + sieť sociálnych zariadení a služieb v priľahlých sídlach,
- + záujem občanov o veci verejné a ochota finančne podporiť občanov v ohrození (dobrovoľné zbierky, napr. po požiari, ťažko chorým),
- + aktívny prístup samosprávy k riešeniu problémov v sociálnej oblasti.

SLABÉ STRÁNKY

- absencia pracovných miest priamo na území obce,
- absencia bytových domov,
- nevyhovujúci stav obecných budov,
- nedostatok detských ihrísk na území obce,
- chýbajúce možnosti zamestnania sa sociálne slabších skupín,
- chýbajúca voľnočasová infraštruktúra pre stretávanie mládeže, seniorov, združení pôsobiacich v obci,
- absencia oddychovej zóny,
- nedostatočná ponuka sociálnych služieb,
- nedostatočná bezbariérovosť budov a objektov na území obce,
- slabé finančné ohodnotenie opatrovateliek,
- nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam,
- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby,
- slabá informovanosť o možnostiach využívania sociálnych služieb,
- nedostatok vlastných finančných prostriedkov pre rozvoj sociálnej oblasti.

PRÍLEŽITOSTI

- + využívanie podpory štrukturálnych fondov EÚ,
- + trend posilňovania terénnych sociálnych služieb a posilňovania rodiny k plneniu jej základných funkcií,
- + vzdelávanie v sociálnej oblasti,
- + zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
- + strednodobé a dlhodobé plánovanie obce,
- + cielenie opatrení podľa miestnych potrieb,
- + podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
- + zapojenie obyvateľov do plánovania sociálnej oblasti,
- + podpora mladých rodín a znevýhodnených skupín,
- + podpora legislatívy v sociálnej oblasti.

OHROZENIA

- nárast sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,
- nárast alkoholizmu a užívania drog medzi deťmi,
- nedostatočná osвета v oblasti ochrany sociálnych práv,
- časté legislatívne zmeny,
- výskyt civilizačných chorôb a epidémií,
- dôsledky zmeny klímy, ktoré prinášajú nové ohrozenia,
- zvyšovanie segregácie a chudoby,
- zhoršenie, príp. rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb pre obdobie 2021 - 2030 sa orientujú na tieto základné oblasti:

1. Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,
2. Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,
3. Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,
4. Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý analyzuje súčasný stav a navrhuje nasledovné odporúčania a priority, ktorých realizácia prispeje k lepšiemu a efektívnejšiemu zabezpečovaniu sociálnych služieb v obci. Obec Lendak si v kontexte tohto zámeru definovala strategický cieľ v oblasti sociálnych služieb:

Cieľom obce Lendak v sociálnej oblasti

je vytvoriť na území obce podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb v súlade s potrebami znevýhodnených osôb a zvýšenie celkovej životnej úrovne všetkých obyvateľov obce prostredníctvom doplnenia zariadení sociálnych služieb v obci Lendak.

Uvedený cieľ je možné dosiahnuť len spoluprácou viacerých sektorov, subjektov a partnerov. Dôležitou otázkou však je dostupnosť finančných prostriedkov. V súčasnosti je možné financovať sociálne služby prostredníctvom príspevkov z vyššieho územného celku, prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov EÚ, z príspevkov z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu obce, zo

sponzorských darov.

Obec Lendak si pre nasledujúce roky určila v rámci sociálnej oblasti tieto opatrenia:

Špecifické ciele a priority rozvoja sociálnych služieb na území obce Lendak	
Cieľ 1: Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.	
Cieľ 2: Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.	
Cieľ 3: Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce	
Opatrenia rozvoja sociálnych služieb na území obce Lendak	
1.1	Spolupracovať s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín.
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.2	Rozšíriť ponuku poskytovaných zdravotných služieb v novom zdravotnom stredisku
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.3	Vybudovať zariadenie ambulantnej, prípadne ústavnej starostlivosti o seniorov (v spolupráci s externým poskytovateľom služieb)
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.4	Podporovať fungovanie a využívanie služieb denného stacionára
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.5	Zriadiť priestor pre stretávanie mládežníckych združení, aj seniorov
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.6	Podporovať susedskú výpomoc, neformálnu starostlivosť a dobrovoľnícku činnosť v sociálnej oblasti
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.7	Vybudovať nové zdravotné stredisko
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
2.1	Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2 a 3
2.2	Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2
2.3	Obnoviť kultúrny dom – rozšíriť okruh poskytovaných služieb občanom

	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2
2.4	Realizovať širokú škálu kultúrnych podujatí pre deti, mládež, rodiny, seniorov, ŤZP občanov
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2
3.1	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1,2 a 3
3.2	Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.3	Vzdelávať a informovať zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.4	Podporovať ŤZP žiakov v školských zariadeniach na území obce zabezpečením odborne spôsobilých osôb
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.5	Spolupracovať s ÚPSVaR pri podpore pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných občanov
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3

Špecifický cieľ 1: *Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.*

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

1.1 Spolupracovať s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín

- *v súlade s NP2 "Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti."*

1.2 Rozšíriť ponuku poskytovaných zdravotných služieb v novom zdravotnom stredisku

- *v súlade s NP2 "Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti."*

1.3 Vybudovať zariadenie ambulantnej, prípadne ústavnej starostlivosti o seniorov (v spolupráci s externým poskytovateľom služieb)

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

1.4 Podporovať fungovanie a využívanie služieb denného stacionára

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

1.5 Zriadiť priestor pre stretávanie mládežníckych združení, aj seniorov

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

1.6 Podporovať susedskú výpomoc, neformálnu starostlivosť a dobrovoľnícku činnosť v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

1.7 Vybudovať nové zdravotné stredisko a rozšíriť ponuku poskytovaných služieb v stredisku

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

Špecifický cieľ 2: ***Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.***

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

2.1 Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

2.2 Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*

2.3 Obnoviť kultúrny dom – rozšírenie okruhu poskytovaných služieb občanom

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*

- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

2.4 Realizovať širokú škálu kultúrnych podujatí pre deti, mládež, rodiny, seniorov, ĽZP

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

Špecifický cieľ 3: **Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce.**

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

3.1 Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva

- v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."
- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.2 Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.3 Vzdelávať a informovať zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni

- v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."
- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.4 Podporovať ŤZP žiakov v školských zariadeniach na území obce zabezpečením odborne spôsobilých osôb

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.5 Spolupracovať s ÚPSVaR pri podpore pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných občanov

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Lendak úzko participuje a kooperuje s Programom rozvoja obce. Čiastkovým cieľom kooperácie týchto dokumentov je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie hospodárskeho a sociálneho života v obci a zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.

Keďže finančné možnosti obce sú ohraničené, požiadavku na rozvoj sociálnej oblasti je nutné zahrnúť do plánovaného rozpočtu na ďalšie roky a programové obdobia. Obec vzhľadom na svoju možnosť a finančné zdroje nie je schopná svojpomocne realizovať plánovaný komplexný rozvoj sociálnej oblasti na svojom území. Na jednotlivé priority rozvoja sa obec Lendak bude snažiť získať nenávratné finančné príspevky, ktoré by pomohli rýchlejšie realizovať stanovené priority. Časový horizont realizácie opatrení komunitného plánu sociálnych služieb, ako aj zodpovedné osoby, ktoré budú tieto opatrenia koordinovať

stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Lendak.

Aktivity a opatrenia stanovené a definované v komunitnom pláne budú vykonávané priebežne počas celého obdobia plánovanej realizácie KPSS v rámci poskytovania všetkých druhov sociálnych služieb. Aktivity budú realizované jednak podľa požiadaviek prijímateľov, jednak podľa finančných možností obce a podľa dostupných výziev na predkladanie žiadostí o nenávratné finančné prostriedky.

3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Rozvoj sociálnej oblasti je možné dosiahnuť len prostredníctvom aktívnej účasti obyvateľov obce na komunitnom plánovaní. Obyvatelia obce by mali svoje potreby a požiadavky v oblasti poskytovania sociálnych služieb vyjadriť, aby bola obec schopná reflektovať na skutočné potreby občanov. Predstavitelia samosprávy a poverené osoby sa budú v nasledujúcich rokoch snažiť o priebežné monitorovanie týchto potrieb, následné posudzovanie a vytváranie finančných rezerv, ktoré umožnia realizovanie potrieb občanov v sociálnej oblasti.

Komunitný plán obce predstavuje pre sociálnu oblasť usmernenie a stratégiu, ktorou sa chce obec pre nasledujúce obdobie riadiť, pričom záväznosť tohto dokumentu je potrebné chápať v kontexte všetkých subjektov pôsobiacich na území obce - podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor a pod. Dokument je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Občania, príp. subjekty pôsobiace na území obce sa do komunitného plánovania môžu zapojiť prostredníctvom nasledujúcich krokov:

- písomnými návrhmi, ktoré budú odovzdané poverenému pracovníkovi zodpovednému za sociálnu oblasť na Obecnom úrade Lendak,
- ústnymi návrhmi občanov na rokovaníach OZ alebo na obecnom úrade, kde sa vyhotoví úradný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
- účasťou obyvateľov na verejných zhromaždeniach obce.

Komunitný plán je možné meniť, príp. dopĺňať, ak sa zmenia priority obce, alebo obec získa mimoriadne finančné prostriedky na konkrétne potreby v obci, príp. sa vyskytnú nové návrhy a podnety na poskytovanie sociálnych služieb v Lendaku. Predkladať návrhy na

modifikáciu dokumentu bude v právomoci poslancov. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrhy na modifikáciu strategického dokumentu. Na zasadnutiach zastupiteľstva v termíne schvaľovania rozpočtu predložia poslanci informácie o návrhoch modifikácii a zastupiteľstvo bude rokovať o ich relevantnosti. Ak doplnenie KPSS bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Obecného zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo obce Lendak je povinné minimálne raz ročne prerokovať Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností aplikovať požiadavky a návrhy do Komunitného plánu obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie. Počas roka sa môže každý poslanec OZ oboznámiť s priebehom plnenia komunitného plánu v priestoroch obecného úradu.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce - starosta a poslanci.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a verejne dostupný dokument, ktorý je živým dokumentom reagujúcim na vonkajšie zmeny a meniaci sa dopyt v závislosti na potreby obce, preto je nevyhnutné pravidelne kontrolovať aktuálnosť dokumentu a zapracovávať potrebné zmeny do dokumentu. Komunitný plán obce je rozvojový dokument a predstavuje základný podklad pre tvorbu sociálnych projektov. Komunitné plánovanie má v sebe potenciál pre rozvoj životného plánovania, napriek tomu, že jeho využitie je znižované bariérami, ktoré môžu nastať v priebehu celého procesu.

Obec Lendak pri stanovení potrieb, budúcich priorít a smerov rozvoja vychádzala z reálnych potrieb občanov, ktorí žijú v obci, a ktorých sa služby týkajú, ich volenými zástupcami – starostom a poslancami.

Obec sa bude snažiť o naplnenie stanovených priorít, ktoré odzrkadľujú potreby rôznych skupín obyvateľstva, o zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb na území obce, o pravidelnú kontrolu, aktualizáciu a vyhodnocovanie plánu sociálnych služieb, čo povedie k znižovaniu rizík súvisiacich nedôsledným a neaktuálnym sociálnym plánovaním. Obec si uvedomuje, že sa jedná o nekončiaci proces hľadania potrieb v oblasti sociálnych služieb, ktoré sa priebežne objavujú. Obec si však určila priority, ku ktorých naplneniu sa prijatím komunitného plánu sociálnych služieb zaviazala. Skvalitňovanie a dopĺňanie sociálnych služieb v obci je považované za žiaduce a sociálne služby sú dôležitou súčasťou miestnej a regionálnej politiky.

Predložený komunitný plán sociálnych služieb vychádza z presvedčenia a jedinečnosti, hodnôt a dôstojnosti, ako aj práv na sebaurčenie každého užívateľa sociálnych služieb v obci. Lendak chce prijatím komunitného plánu predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín a zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých jej obyvateľov.

Komunitný plán obce Lendak na roky 2024-2030 bol schválený bez pripomienok, uznesením Obecného zastupiteľstva obce Lendak č. 221/2024, dňa 2.9.2024.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030 – MPSVaR SR (2021)
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime
- Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení,
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
- Program rozvoja obce Lendak
- Všeobecne záväzné nariadenia obce